1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 223. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го ЛИСТОПАДА 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, NOVEMBER 22, 1963 No. 223. VOL. LXX.

СЕНАТ СХВАЛИВ $5.1 БІЛЬЙОНА НА КОСМІЧНУ ДОПОМОГУ

ВНАСЛІДОК ЗМЕНШЕННЯ БЮДЖЕТУ ЛЕТ ДО МІСЯЦЯ МОЖЕ НЕ ВІДБУТИСЯ В ЦІЙ ДЕКАДІ

Вашингтон. — 20-го листопада Сенат більшістю тільки одного голоса (40 до 39) зменшив витрати на космічну програму до дол. 5,100,000,000, на дол. 612,000,000 менше, як уряд пропонував в бюджеті на цей фінансовий рік, що закінчується 30-го червня 1964-го року. Це рішення Сенату є великою і неприємною несподіванкою для уряду, бо воно може спричинити те, що не вдасться здійснити заповідженої урядом програми вислати астронавтів на Місяць ще в цій декаді, не значить до 1970-го року. Уряд сподівався, що Сенат збільшить ту суму на космічну програму, яку зменшила була Палата Репрезентантів до дол. 5.1 більйона. Але Сенат затвердив цю суму, відкинувши пропозицію ще більше зменшити бюджет космічної програми. Сенатор демократ Дж. В. Фулбрайт з Аркенсо пропонував ще більше зменшити витрати на космічну програму, арґументуючи це тим, що на оборону і на космічні досліди відсотково видається більше, як на те, щоб зменшити число безробітних та поліпшити освітню програму країни. У фахових колах гадають, що зменшені витрати на космічну програму припізнять принаймні на один рік лет людини до Місяця Акцію Сенату пояснюють тим, що численні сенатори не є вдоволені зі змагань між ЗДА та СССР в тому, щоб якнайскорше дістатися до Місяця, а також і тим,, що зближається виборчий 1964-ий рік і сенатори хочуть показати виборцям, що вони ощадно господарять федеральними грішми. За дол. 5.1-більйоновий бюджет для космічної програми голосували 22 демократи і 18 республіканців, проти були 31 демократ і 8 республіканців. Сенатори керувалися ощадностевою політикою також при ухвалюванні бюджету Крайової Наукової Фундації, який прийнято в сумі дол. 589 мільйонів. Представники уряду та університетів недавно заявляли, що зменшення видатків на Наукову Фундацію сповільнює розвиток наукових дослідів в цій країні.

Атомові вантажні кораблі — це надія ЗДА, твердять експерти фльоти

Ню Йорк. — Експерти від справ торговельної фльоти заявляють, що новий вантажний корабель із атомовим пальним „Саванна" та інші транспортові атомові кораблі дадуть можливість цій країні здобути провідне місце в морській ділянці, яке вона колись мала. Теперішні вантажні кораблі ЗДА не перевозять навіть 10 відсотків товарів в закордонній торгівлі цієї країни. Ці експерти від атомових вантажних кораблів допомогли запроєктувати атомовий транспортовий корабель „Саванна", який коштує дол. 80 мільйонів. Коли ЗДА матимуть торговельну атомову фльоту, то вони зможуть зайняти провідне місце між іншими країнами, бо з успіхом зможуть конкурувати з іншими державами. Великі торговельні атомові кораблі являються дешевшими й вигіднішими від звичайних кораблів.

АФП-КІО рекомендують засоби для скріплення економіки

Ню Йорк. — Американська Федерація Праці — Конгрес Індустрійних Організацій на своїй Конвенції рекомендують ряд засобів, які мають скріпити економіку ЗДА та зменшити число безробітних. В цій справі виступив голова Спілки Автомобільних Робітників Волтер П. Рутер, який ствєрджував, що нерівний розподіл багатства спричинив був велику економічну депресію в 30-их роках цього віку, і те саме діється тепер, бо американські робітники не дістають того всього, що їм належиться за їхню працю, виконувану в добі автоматизації. Рутер пропонував, що треба б збільшити освітні можливості, зліквідувати всі міські мешканеві нетри, вможливити вчаснішпй перехід на емеритуру та запевнити рівні права для всіх людей без огляду на колір шкіри й расу. АФП — КІО пляную ть зорганізувати Крайову Агенцію Плянування, яка оцінювала б всі національні ресурси й потреби та після того визначала б, що треба б виконувати в першу чергу для добра цієї країни.

Комуністичні терористи в Каракасі спричинили смерть 7-ох осіб і поранили 70

Каракас, Венесуеля. — Столиця Венесуелі була 19-го листопада свідком комуністичних заворушень, під час яких згинуло 7 осіб, а поранених було коло 70. З неурядових джерел подають число вбитих на 16. Терористи стріляли до поліції та до цивілістів з дахів домів та підпалювали авта на вулицях. Аж відділи крайової ґвардії встановили порядок в місті. Комуністи демонструють проти того, щоб в дні 1-го грудня відбулися президентські вибори. Поліція заарештувала коло 150 осіб у зв'язку з цими демонстраціями, які спричинили паніку в місті, і власники крамниць замикали свої льокалі, боячися ще більших заворушень. Комуністи протестували одночасно проти заарештування їхніх провідників, домагаючися їхнього звільнення.

ҐЕТТИСБУРҐ — ПО СТО РОКАХ

Колишній президент ЗДА Двайт Д. Айзенгавер (з правого боку) звертається до пенсилвенійського губернатора Вільяма Скрентона (перший зліва) під час своєї промови в Ґеттисбурґу, що її виголосив 19-го листопада, в сторіччя історичної промови Абрагама Лінкольна. В урочистості відзначування цього сторіччя, що відбулося на ґеттисбурзькім Національнім Військовім Цвинтарі, взяло участь 4.000 осіб

Кеннеді запрошує чужі держави до участи в організації ґльобальної комунікаційної сателітної системи

Вашинґтон. — Президент Кеннеді 20-го листопада поновив своє давніше запрошення до чужих держав та чужих компаній приєднатися до приватної американської корпорації, яка займається організацією ґльобальної комунікаційної сателітної сестеми. Це запрошення Президента сталося в хвилині, коли виринають поважні трудноці в організації першого світового підприємства, що мало б діяти в ґльобальному маштабі. Велика Британія поводиться вже тепер так, немов би вона була проти цього великого бизнесу. Президент повторив давніше становище ЗДА, згідно з яким всі країни, які бажають бути співвласниками світової сателітної комунікаційної системи, можуть це зробити. В найближчому тижні має відбутися в Римі Европейська Конференція в справах комунікації. Американську делеґацію оголовуватиме Джозеф МекКоннелл.

Стівенсон про довгий шлях до миру

Вашинґтон. — Американський амбасадор до Об'єднаних Націй Адлей Е. Стівенсон, промовляючи на прийняті спілки робітників підприємств громадського користування, твердив, що „американський нарід вже ніколи не звернеться радикально направо, як цього бажають де-які кола, які не розуміють, що немає короткого шляху до миру". — Стівенсон сказав, що, це буде „довгий шлях, який вимагатиме довшого часу, поки осягнемо безпечніший світ від теперішнього". Американська економіка є тісно пов'язана з економіками інших держав. Уряд призначив тільки 4 відсотки свого бюджету на допомогу закордонним країнам, які потребують тієї допомоги. Допомога закордонові дасть президентові Кеннеді зброю в руки, якою він зможе обороняти вільний світ, в тому і ЗДА.

Рачестер підготовляється до 70-річчя УНСоюзу

Рачестер. — Минулої суботи, 16 листопада 1963 року, тут в приміщенні Української Централі, власністю якої є 316 Відділ УНСоюзу, відбулися організаційні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу рачестерської округи, які об'єднують 3.000 членів, розділених на 12 Відділів, з того 9 з самого Рачестеру та 3 з Обирн. Збори провадив голова округи, головний радний УНСоюзу Василь Гуссар, а секретарювала п. Катря Федоришин. Після прийняття протоколу зборів з березня ц. р., який прочитав секретар В. Гаврилюк, приявний на зборах головний секретар Я. Падох з'ясував працю Головної Канцелярії УНСоюзу, її здобутки за поточний рік та пляни на майбутній ювілейний рік, як також дав огляд праці рачестерської округи, а зокрема її успіхів і невдач в цьогорічній кампанії за збільшення УНСоюзу з нагоди 70-річчя „Свободи". Головний секретар відмітив наполегливу працю місцевих союзових діячів, зокрема відділових секретарів, серед яких на чоло вибилися Василь Попович, Володимир Гавриляк, Констатин Шевчук, Онуфрій Голод, Михайло Малинівський і Софія Гунька з Рачестеру та Павло Пироганич і С. Гонза з Обирн. Обговорено продовжування кампанії, щоб її закінчити з повним успіхом та схвалено, що всі місцеві секретарі та союзові діячі повинні здобути щонайменше по 10 членів, щоб придбати почесну медалю о. Грушки. Дальшим предметом дискусії було оживлення двох Відділів з Рачестеру і одного з Обирн, які не приєднують нових членів і зменшуються. Вирішено доручити окружній управі переговорити з тими Відділами справу активнішої діяльности, або получення їх з іншими, жвавішими Відділами. Предметом дальшого обговорення було поширення на всіх членів УНСоюзу та на якнайбільше число нечленів нової акцидентової грамоти. Схвалено відзначити в неділю 23 лютого 1964 року 70-річчя УНСоюзу святочною академією і запросити до співучасти в ній місцеві організації та всю українську громаду.

Сенатор Павло Юзик буде гостем на „Союзівці" в День Подяки

Союзівка, Керґонксон. — Ця оселя Українського Народного Союзу в Кетскильських горах також і цього року, як і у попередніх роках, приготовляється до традиційної зустрічі „Дня Подяки" в четвер, 28-го листопада. Між гостями, що наперед резервують собі місце — деякі на всі чотири дні цього зв'язаного з Днем Подяки довгого кінця тижня — є й наш канадійський сенатор Павло Юзик з дружиною. Сенатор Юзик від деякого часу перебуває в Ню Йорку, як парляментарний член і дорадник канадійської місії в Об'єднаних Націях. Крім традиційного обіду в День Подяки, управа Союзівки приготовляє й відповідну розваґову програму на цей час.

Кардинал Меєр з Шикаґо й інші католицькі єрархи підтримують проєкт декрету про єдність християн

Ватикан. — Під час Ватиканського Собору в середу 20 листопада обговорювано в дальшому проєкт декрету про одність християн, який вносить нові більш ліберальні елементи в ставлення Католицької Церкви до християн інших віровизнань. За цим проєктом і навіть за його контроверсійними постановами, що стосуються релігійної свободи як також скидання відповідальности на жидів за смерть Христа, висловився американський кардинал з Шикаґо Алберт Меєр у своєму імені, як теж в імені інших американських ієрархів. Заявилися за цим проєктом в основному також кардинали і єпископи з Еспанії, Канади, Британії, Мехіко, В'єтнаму й інших країн. У проєкті передбачена релігійна свобода, як право кожної людини обирати і належати до того чи іншого віровизнання згідно із її совістю із вимогами загального добра. Водночас із цим окрема постанова проєкту спрямована проти евентуального неправильного з'ясовання у католицькім вченні проблеми відповідальности жидівського народу за смерть Христа. В загальному проєкт декрету встановляє напрямні для взаємин католиків з іншими християнськими віровизнаннями в дусі майбутньої одности християн. У ватиканських колах сподіваються, що декрет про одність християн буде прийнятий без більших змін ще перед закінченням теперішньої, другої сесії, Ватиканського Собору, значить до 4 грудня ц. р. Друга глава цього проєкту здобула під час голосування 2 112 голосів проти 40. Стосується ця глава справи упрощення літургійних церемоній і вживання в деяких частинах літургії народної мови даної країни.

У Конґо поліція побила двох совєтських „дипломатів"-шпигунів

Леопольдвіл. — Конґолійська поліція арештувала на поромі, що курсує поміж двома конґолійськими державами — колишньою французькою і колишньою бельгійською, по ріці також тієї самої назви — Конґо. Ці два „дипломати", Борис Воронін і Юрій Мякотнич, обидва члени совєтської амбасади в Леопольдвілі, верталися поромом з Бразавілю, столиці кол. французького Конґа. Вони відмовились піддати ревізії їхнє авто, в якому обидва сиділи, а коли їх витягли з авта — відмовились дати до ревізії течку, що її несли. Один із „дипломатів" намагався сховати якісь папери за сорочку. У цій довгій сварці сильно потурбовано і побито обох москалів. Свідок тієї сцени перший секретар британської амбасади в Конґо переконав конґолійських поліціянтів, щоб вони дозволили арештованим москалям порозумітись з своєю амбасадою. Вони їм дозволили телефонувати туди, але поки приїхали з амбасади — арештованих відвезли кудись до в'язниці. Конґолійські власті вказують на здобуті докази, що ті два совєтські „дипломати" займались шпигунською роботою на терені обох конґолійських держав. Знайдені при них документи — це був м. і. плян змови проти конґолійського уряду. Конґолійці арештували ще трьох інших комуністичних „дипломатів": Валерія Черпаченка і двох членів комуно-чеської амбасади. Совєтський амбасадор Сєрґей Нємчіна зголосив особисто протест у конґолійського прем'єра Сиріля Адулі. Конґолійське військо окружило совєтську амбасаду, щоб її хоронити перед можливими демонстрантами.

„Куряча війна" між ЗДА й Західньою Европою скінчиться компромісом

Париж. — Виринула надія, що вневдовзі закінчиться прикра так звана „кур'яча війна", що відбувалась від половини минулого року, коли почали обов'язувати підвищені митні оплати за імпорт морожених курей з Америки до шістьох країн Спільного Господарського Ринку. Експорт американських курей до Західньої Европи зріс був з 45 мільйонів фунтів у 1957 році до 271 мільйонів в 1962 році. Він раптово заломався після підвищення митних оплат, бо перестав конкурувати з місцевими европейськими цінами на кури. Американці обраховували втрати з цього приводу за один рік на 46 мільйонів долярів і погрожували відплатним підвищенням митних оплат на різні европейські товари. Французи твердили, що втрата Америки не перевищує 19 мільйонів долярів. Тепер міжнародна централя Генеральне Порозуміння щодо Тарифів і Торгівлі ствердила американські втрати на 26 мільйонів долярів. На цій базі ЗДА й Спільний Господарський Ринок переводять переговори, яким шляхом компенсувати Америці ту втрату і таким чином закінчити „кур'ячу війну". Американський уряд стоїть під натиском збоку експортерів курей до Европи, яка з свого боку бороняться проти того заливу американськими мороженими курами.

Москва і Пейпінґ знову будуть переговорювати

Москва. — Між совєтськими властями та комуно - китайською амбасадою ведуться розмови на тему скликання в недалекому часі нової двосторонньої конференції, яка шукала б злагоди в їхньому „ідеологічному" спорі. Формально це було б продовжуванням зірваної 20 липня ц. р. такої конференції в Москві. Останніх лайок китайської преси на адресу Москви большевики буцім-то не беруть поважно, бо й перед отією липневою конференцією китайські комуністи також лаялись. Большевики хотіли буцім-то скликати до Москви велике збіговище всіх комуністичних партій з усього світу, де вони сподівалися „засудити" китайських комуністів, але комуністичні вожаки з різних країн, особливо з Італії і Британії, перестерегли Хрущова, що така конференція була б дуже шкідлива для їх партій, які мусіли б рішатись, кого вибирати — Москву чи Пейпінґ — що невідхильно призвело б до внутрішньо - партійного розколу в різних крайових комуністичних партіях.

Теофан Глинський, заслужений промисловець і діяч, помер у Відні

З Відня щойно наспіла вістка, що там минулої суботи, 16-го листопада, помер відомий і заслужений наш промисловець і діяч, сл. п. Теофан Глинський. Перед війною Покійний був директором відомої української фабрики цукерків „Фортуна Нова" у Львові, а після війни, опинившись на еміґрації у Відні, він живо інтересувався та займався громадським життям, бувши якийсь час представником ЗУАДКомітету на Австрію та співробітником „Свободи". Осиротив дружину пані Климентину Авдикович-Глинську, власничку фабрики „Фортуна Нова", та ближчу і дальшу родину, як і багатьох своїх приятелів і знайомих, серед яких втішався великою повагою і симпатіями.

НА ГАВАЯХ ВІДБУЛАСЬ ВЕЛИКА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРО ПІВДЕННИЙ В'ЄТНАМ

Гонолюлю. — В середу 20 листопада відбулась в Гонолюлю на Гаваях велика конференція про всі справи, зв'язані з Південним В'єтнамом. Ото ж та конференція, перша після недавнього збройного перевороту у Південному В'єтнамі та вбивства тамошніх братів - володарів Нґо, займалась з'ясуванням внутрішньої політичної й господарської ситуації у Південному В'єтнамі, ситуації на бойовому фронті проти комуністичних партизанів, виглядів у цій дальшій війні, американської політики у відношенні до Південного В'єтнаму і т. п. Звертає загальну увагу персональний склад тієї конференції, який охопив найвищих достойників з Вашинтону у ділянках закордонної політики і війська. Господарем був шеф збройних сил на Тихому океані, адмірал Фелт. Приявними були там державний секретар Дін Раск ,секретар оборони Роберт МекНамара, голова шефів об'єднаних штабів генерал Максвел Тейлор, амбасадор з Південного В'єтнаму Генрі Кебот Ладж, головний командант тамошніх американських військ ген. Пол Гаркінс, а також кільканадцять високих урядовців з державного секретаряту і секретаріяту оборони, плюс такі урядовці, як пресовий референт Білого Дому Пієр Салінджер, діючий директор Інформаційної Аґенції Доналд Вілсон, МекДжордж Банді, дорадник Президента у закордонних справах і багатьох інших, разом усіх 60 осіб. Учасники конференції відмовились виявити її денний порядок. Здогадуються, що між справами, що їх розглянено, були теж скарги нових південно-в'єтнамських правителів, наче б генерал Гаркінс стояв був занадто близько згаданих вбитих попередніх диктаторів тієї країни, — як теж скарги диктаторського прем'єра сусідньої Камбоджі, князя Нородома Шіганука, що американські чинники в Південному В'єтнамі змовляються проти Камбоджі. Після конференції сказано тільки, що воєнна кампанія проти комуністичних партизанів вступила у вирішну стадію, приймаючи корисний зворот до кращого. Висловлено переконання, що до кінця цього року можна буде відтягнути з Південного В'єтнаму 1,000 американських вояків, залишаючи там ще кругло 15,000. Однак водночас газетні вістки кажуть про грізну ситуацію в найбагатшій і найгустіше заселеній південній частині тієї країни та зокрема у дельті ріки Меконґ. Зріст тамошніх комуністичних впливів і сили партизанів приписують недбайливості та свідомій неохоті попереднього режиму Нґо Дінг Дієма, який — ніби хоронячи південно - в'єтнамське військо від поважних людських втрат — довів до того, що комуністичні партизани перехопили ініціятиву в свої руки і здискредитували державну владу в очах населення. Амбасадор Генрі Кебот Ладж відлетів з Гонолюлю до Вашинґтону, щоб звітувати про Півд. В'єтнам Президентові. Державний секретар Раск відлетів до Японії.

Китайські комуністи прославляють Камбоджу — обіцяють їй допомогу

Гонґ Конґ. — Комуно-китайський міністер закордонних справ, маршал Чен І, промовляючи на бенкеті у честь афґанського міністра внутрішніх справ д-ра Абдула Каюма, який приїхав підписати договір про совєтсько-афґанський кордон, — надзвичайно хвалив диктаторського прем'єра Камбоджі князя Нородома Шіганука за те, що той зрікся американської допомоги, та водночас заявив готовість „помогти" Камбоджі. Очевидно, що Чен І представляв Америку, як поневолювача Камбоджі та прославляв Шіганука, як борця за свободу Камбоджі і визволення її з-під впливів „імперіялістів і їх лакеїв". Він таврував рух „Вільної Камбоджі', керований політичними еміґрантами, як штучний американський твір. Водночас міністер закордонних справ Сіяму Танат Хоман висловив острах, що Шіганук веде Камбоджу не в сторону незалежности й невтральности, а в обійми комуністичного Китаю та повної залежности від нього. ЗДА давали Камбоджі 24 мільйони дол. річно. З 300 американців в Камбоджі залишається там тільки 20 членів амбасади. Вашинґтонські чинники все ж думають, що Нородом Шіганук буде обережний і не підпорядкується Пейпінґові.

З британської компартії вичищено вісьмох комуністів за прихильність до Пейпінґу

Лондон. — В середу 20 листопада ц. р., тут опубліковано повідомлення про виключення з рядів британської комуністичної партії групи „розкольників", які обстоювали правильність „марксо - ленінських позицій" проводу комуністичної партії Китаю. Провідником викиненої групи є Майкел МекКрірі, син сера Ричарда МекКрірі. Ця група опублікувала маніфест, в якому обвинувачується провід британської компартії в опортуністичному ставленні до справи світової революції і в підтримуванні пропаґованої Хрущовим коекзистенції із Заходом. Формальне виключення цієї групи проведено на зборах лондонського окружного комітету і як причину виключення подано опублікування членами „розкольницької групи" публічної заяви без дозволу партійного проводу і порушення „встановлених демократичним способом" напрямних партійної політики.

В АМЕРИЦІ

● **Армія вибрала сина** покійного генерала Джорджа С. Паттона, підполковника Джорджа С. Паттона молодшого до Армійської Воєнної Колеґії в Карлайл Беррекс, Па. Генерал Паттон був командантом танків у Другій світовій війні і згинув в автомобільній катастрофі по закінченні війни, а 5 місяців після того його син закінчив Військову академію у Вест Пойнті.

● **Уряд Публічного Здоров'я в Гаїті** повідомляє, що минулого тижня від повені згинуло понад 500 осіб. Матеріяльні втрати є дуже великі. Досі не вдалося ще їх обрахувати, ані не знане є число жертв в людях.

● **Заступник асистента оборони** Стівен Н. Шулман передав голові Американської Федерації Праці - Конґресу Індустрійних Організацій Джорджові Міні Похвальну Грамоту за „надзвичайну працю в інтересі національної оборони". В Грамоті хвалиться АФП-КІО за те, що робітники зменшили число втрачених днів при праці у фабриках, що продукують керовані ракети.

● **Головний прокуратор стейту Ню Йорк** почав слідство в справі здогадних зависоких цін похоронів, як про це недавно писала американська преса. На цю тему появилася окрема книжка Джессіки Мітфорд під заголовком „Американський спосіб смерти".

● Жидівська Жіноча Організація при Унії Американських Гебрейських Конґреґацій домагається на конвенції в Шикаґо, щоб жидівки могли виконувати службу рабінів.

У СВІТІ

● **У Римі** відбувається конференція Організації Харчів і хліборобства, одної з головних постійних аґенцій Об'єднаних Націй. Бере в тій конференції участь також американський секретар хліборобства Орвіл Фріман. Всіх делеґатів є 400 з 104-х країн світу. Головна справа — голод чи недоїдання в малорозвинених країнах, справа збуту харчових надвишок в багатих країнах та проблема вирівнання хліборобських цін у світі.

● **Лондонська поліція** арештувала 40-річного службовика Джорджа Міда, як той старався переконати одного духовника в церкві святого Павла, щоб той переслав королеві Єлисаветі його листа з погрозами. Гадають, що арештований несповна розуму.

● **Курди в Іраку** далі воюють проти уряду тієї держави, дармацо не тільки армія Іраку, але й наспілі їй з допомогою сильні військові частини сирійців поборювали хоробрих курдів, гірське плем'я, що хоче автономії. Тепер курди приєднались до так званої іракської національної ґвардії, зложеної з членів націоналістичної арабської партії Баат, проти якої іракське військо перевело переворот. Національна ґвардія не дає себе роззброїти і в різних частинах Іраку йдуть сутички.

● **Командування НАТО** (Північно - атлантійського Союзу) проголосило, що командантом військ НАТО в Центральній Европі став французький генерал Жан Крепен. Він став наступником також французького генерала Пієра Жако.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders виставляти на: "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Середньовічні методи

Виявлені професором Фредеріком Барґгорном подробиці, як і де його арештували, кинули жмут світла на ту похмуру сторінку большевицької системи, яка живо нагадує середньовіччя. Аґент-провокатор, який чигав, коли Барґгорн вертатиметься увечері до свого готелю в Москві, підбіг до нього, запитав: „Чи ви американець?" і тицьнув йому в руки згорток паперів. Коли збентежений Барґгорн інстинктовно той згорток поклав у кишеню, з автомашини, яка стояла біля готелю, миттю вискочили совєтські поліційні агенти, втягли професора до авта, скували й повезли на Луб'янку. Ясно, що це був „шпигун", зловлений на гарячому, в момент, коли він приймав від іншого „шпигуна" важливі документи. Комуністичні слідчі цинічно запевняли Барґгорна, що того першого „шпигуна", якого американський професор ніколи перед тим ані потім на очі не бачив, також „арештовано", хоч напевно дістав він нагороду за вдале виконання своєї нескладної службової місії. Очевидно, що Барґгорн і досі не знає, які „шпигунські документи" йому передано. Він заявляє, що коли б навіть це були дійсно фотознімки військового значення, то він їх не зрозумів би, бо в житті ніколи нічого з військом не мав спільного...

Викрадання людей, лови на противників, насилання на них замаскованих убивців, розправи методами, що їх не знає новочасний світ демократії, преси, радіо-телевізії і багатоступневого судочинства, були звичайними явищами в часах середньовіччя. Можемо здогадуватись, що такі методи не перевелися ще в новопосталих африканських країнах, де процвітає ще міжплемінна ворожнеча, а адміністраційний апарат ще дуже кволий і служба громадського порядку та правосуддя щойно в пеленках. Але отакі середньовічні штуки діються в 60-их роках 20-го сторіччя у Совєтському Союзі, в державі, яка зросла до одної з найбільших мілітарних потуг і нахваляється своїми технічними осяґами в ділянці астронавтики. Бо ні в якій іншій країні і ні в якій іншій системі не можуть діятись такі речі, як саме там, де ще живою є традиція царської охранки з її аґентами - провокаторами, де все ще, всупереч нібито скасуванню сталінського терору, поліція є стрижнем всієї державної системи. Ніде інде не можуть діятись такі речі, як тільки в країні, керівна верства якої сформувала свій власний кодекс етики, згідно з яким лише те є добре, допускальне й етичне, що приносить користь партії.

Але цим разом Москва перерахувалась. Не прикладаючи ніякої вартости до людської гідности і до свободи одиниці, московські партійні вожаки не зважили того, що на Заході арештування відомого й шанованого американського професора порушить суспільну опінію і спонукає президента З'єдинених Держав до прилюдного виступу з недвозначними натяками на можливість політичних репресій супроти СССР. Большевики думали сфабрикувати американського „шпигуна", щоб тримати його в резерві для обміну за дійсного свого шпигуна в ЗДА. Штука не вдалася. Виявлена правда про арештування Барґгорна ще дужче компромітує Москву — якщо взагалі може її ще будь-що скомпромітувати. Правда, її збройна сила від цього не порушена. Але неписані закони історії вчать, що держави з такими гнилими моральними засадами і такими середньовічними методами не можуть довго встоятися.

Справа Бейкера

Сенатська Комісія Правил під головуванням сенатора Еверетта Джордана з Північної Каролайни переводить слідство у справі поведінки і презрізних трансакцій недавнього секретаря демократичної більшости в Сенаті, Роберта Дж. Бейкера, який займав те становище впродовж вісьмох останніх років, виконуючи перед тим упродовж 12-ох років різні нижчі функції в сенатському апараті у Вашинґтоні. Виявилося, що Бейкер використовував свої близькі зв'язки з сенаторами, сенатськими комісіями, банками й підприємствами для власної наживи, роблячи протекцію особам, що добивалися різних державних концесій, контрактів, дозволів на імпорт-експорт і т. п. Бейкер купив за мінімальну ціну уділи в одній, заінтересованій у його протекції компанії, потім, заставивши ті уділи, дістав у трьох банках довготермінові позики на понад 500.000 дол., вів багатомільйонове готелеве підприємство, а щоб уникнути грошових турбот з податковим урядом, старався провести окремий, вигідний для себе закон. До того приєдналася справа бенкетів з участю німецької красуні-модельки, що її роля в тих бизнесах і досі не з'ясована, проте була настільки підозрілою, що її посадили у Вашинґтоні на літак і відіслали до Німеччини.

Справа наробила багато шуму, тим паче, що Роберта Дж. Бейкера протеґував теперішній віце-президент Линдон Джансон, коли ще був лідером сенатської демократичної більшости. Сам Бейкер походить з Тексасу, звідки походить і Біллі Сол Естіс, який збивав собі мільйоновий маєток завдяки своїм політичним зв'язкам у Вашинґтоні, поки ті його махінації не викрито і його не засуджено за обманства. Роберт Бейкер, який на 35-му році життя має маєток, оцінюваний на два мільйони долярів, зрікся свого становища під градом закидів і тиском збоку громадської опінії. У зв'язку з цією справою зрікся свого посту також секретар фльоти Фред Корт, банкір з Тексасу. Спеціяльну місію провести чистку отих нездорових відносин у Вашинґтоні взяв на себе сенатор Джон Джеймс Вільямс з Делавару. З широкого інтерву, що його провів із ним тижневик „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з дати 25 листопада ц. р., виходить, що ці заплутані справи вимагають тонкого знання різних фахових ділянок державного життя, зокрема знання 100-більйонового державного бюджету з його тисячами позицій, в яких можуть орієнтуватися тільки фахівці. Тому для дослідження справи Бейкера заанґажовано окремого слідчого з великим правничим та економічним знанням і практичним досвідом, 73-літнього адвоката й громадського діяча з Норт Каролайни, Леннокса Полк МекЛендона, який втішається славою людини надзвичайної чесности.

Справа відбилася на пресовій конференції з 14 ц. м. Запитаний журналістом про „морально-етичний клімат у Вашинґтоні", Президент признав, що часто „знаходяться люди, які не можуть опертися приманам доброї нагоди" і не відповідають „принципам відповідальности". Президент підкреслив, що справа не в окремих випадках, а в реакції на такі випадки, і ствердив, що покликані до цього чинники борються з різного роду аферами, досліджують їх і винних притягають до відповідальности.

Мих. Килимник

ЩИРА РОЗМОВА З „ЛІВАЦЬКИМ" ЛІДЕРОМ

Куритиба. — В естаді Сан Павльо з величезною помпою і заздалегідь проголошено загальний страйк. Часописи повідомляли, що мають страйкувати робітники водогону, каналізації, електропостачання, транспорту, фабрик поживи, не кажучи вже про металюргійні, машинобудівельні, текстильні та інші фабрики цього найбільш промислового естада Бразилії. Сповіщалося, що 700 тисяч робітників кинуть працю, що вже утворено „генеральну страйкову команду", від якої надалі залежатиме все в естаді. Від цих повідомлень склалося враження, що в Бразилії заноситься щось на подобу „совєта рабочих депутатов".

Але естадуальний уряд та парлямент не злякалися. Вони визнали страйк незаконним, рішуче відмовилися говорити з „генеральною страйковою командою", зіґнорували приїзд до Сан Павльо „лівого" федерального міністра праці Амаурі Сільви, бо він, мовляв, більше може пашкодити, ніж допомогти, і звернулись безпосередньо до робітників та до поміркованих керівників синдикатів.

Провідні чинники, зокрема губернатор Адемар де Баррос, роз'яснювали, що прийняти вимоги синдикатів неможливо, бо це цілком зруйнувало б естадо, але цього домагаються комуністи зі своїми поплентачами, які одночасно використовували і льокальний момент, так званий санпавлівський місцевий патріотизм. Людям говорилося, що федеральний уряд не може дати належного ладу країні, через те естада мусять рятувати становище своїми власними силами.

Страйк розпочався. Скрізь по вулицях ходили зорганізовані „генеральною страйковою командою" патрулі, не бракувало й руїнницьких аґітаторів. Проте, на вулиці вийшли також військо й поліція, щоб перешкоджати патрулям страйкарів затримувати тих робітників, що не хотіли страйкувати. Першого дня не вийшло на працю всього 30% із „заплянованого" числа робітників, другого дня число страйкарів зменшилось на 10 відс., а третього-четвертого страйк „засох". Отже, сотні тисяч робітництва величезного індустріяльного центру, можна сказати, всієї Південної Америки, усвідомили загрозу комунізму для своєї країни і — відмовилися від страйку.

Тут належить підкреслити саме цей, загального усвідомлення червоної небезпеки момент, бо причини і підстави для страйку були, вони залишилися й надалі.

Саме в день того невдалого для „лівацьких" елементів страйку автор цих рядків мав змогу відбути розмову з однією особою, яка помітно спричинилась до описуваних тут заворушень. Ця особа належить до лідерського складу синдикатів у Сан Павльо і була членом „генеральної страйкової команди".

Тринадцять років тому ця особа була ще юнаком, який ще тільки починав свій життьовий шлях на одному з промислових підприємств Сан Павльо. Мав він у своєму активі закінчену гімназію. Належав до середньої кляси бразилійського суспільства: його батько власник доволі великого бару-ресторану та ще й крамниці харчових продуктів. Молодому бразилійцеві довелося працювати серед українців і навіть набувати від них собі фаху.

Ясна річ, у хвилини дозвілля часто заходили розмови про комунізм, про Україну, про червоний московський імперіялізм. Молодий чоловік докладно розпитував про все це своїх українських колеґ, а часто й сам робив припущення, що може комунізм принести Бразилії. Та ось, по якомусь часі опинився він серед „лівацьких" лідерів професійних синдикатів Сан Павльо.

Саме коли вже ущухав страйк, автор цих рядків випадково зустрів цього свого давнього знайомого в Куритибі, куди він приїхав не як представник синдикатів чи „генеральної страйкової команди", а як співробітник... нової промислово - торговельної фірми, що виробляє та продає пиво. При тому пиві й провадилася вся розмова.

Насамперед з'ясувалося, що в Бразилії можна одночасно бути в проводі професійних синдикатів і мати відповідальне становище в якійсь приватній фірмі. Одне одному не перешкоджає, а матеріяльно „доповнює". До речі, працівники синдикатів дістають дві платні — одну від синдикатів, а другу... від уряду. „Лівий" професійний діяч, про якого тут мова, збирається в наступних державних виборах кандидувати на естадуального депутата, щоб діставати ще й четверту платню: одну — з синдикату, одну з міністерства праці, одну — з фірми і одну — з естадуального парляменту. Сподівається, що партія цей вибір йому забезпечить. Ясна річ, його зобов'язуватимуть щодо неї певні „компроміси", але вони не тяжкі, їх мають майже всі депутати.

У справі страйку він сказав, що інакше синдикати не могли вчинити, і такі страйки ще не раз виникатимуть у Сан Павльо та в інших містах. Страйкарі вимагали: 30-денної річної відпустки з подвійною оплатою за неї, „тринадцятої платні", підвищення платні на 100 відсотків тощо. Все це вже рік мають робітники й службовці державної організації для розшуків і видобування нафти, „Петробраз", який ніколи не вилазить з дефіциту. Такі умови „Петробраз" дістав безпосередньо від федерального уряду, то чому нафтовики їх можуть мати, а, скажімо, металюрґи — ні?

На зауваження, що приватні фірми подібних умов для своїх робітників створити не можуть, бо вони не друкують грошей, як то робить уряд, а також дефіцити в їхній діяльності виключені, співрозмовець нічого не відповів. На наше запитання, що могло б статися, коли б страйк у Сан Павльо не згас, а мав успіх, він дав вичерпну відповідь.

Паралізування всього життя тримільйонового міста, а за ним і цілого естада — сказав він, — негайно б викликало масові заворушення. Федеральний уряд оголосив би тоді стан облоги, усунув губернатора, надіслав би до міста своїх уповноважених. Це, в свою чергу, зустріло б гостру протидію губернатора і всіх тих, хто його підтримує (а „адемаристи" виграли останні вибори в Сан Павльо); далі, очевидно, почалася б громадянська війна.

— Саме те, до чого прагнуть комуністи, — підказуємо співрозмовцеві.

Він підтверджує і цю нашу думку, додавши, що в Бразилії існують винятково сприятливі умови для підривної діяльности комуністів. Згадав про широковідому нефаховість та корупцію адміністрації, про неспроможність державних чинників припинити ріст дорожнечі, про масові крадіжки і марнотравство державних грошей і т. д. Окремо зупинився на неуспіхові американського Союзу для Поступу. На його думку, якби американці просто давали гроші, відповідні чинники в Бразилії привітали б це з дорогою душею. Але американці вимагають, щоб їхні гроші витрачалося тільки на щось певне, конкретне, і то під суворою контролею. В Бразилії до цього не звикли, тут відносно грошей, особливо державних чи позичених за кордоном, завжди люблять мати „вільну руку". Тому-то в країні стільки балачок про „намагання" ЗДА своїм Союзом для Поступу підважити суверенітет Бразилії, поставити її в підлегле становище. Зокрема так дивиться на справу колишній президент та поновний кандидат на президента країни, Жуселіно Кубічек.

На запитання, чи є якісь надії в ближчому часі поліпшити становище в країні, наш співбесідник відповів, що покищо нічого позитивного він не бачить, хібащо на дальшу мету. Як і коли зайдуть зміни, того ніхто не вгадає, але кожний ствердить, що зайти вони мусять, бо інакше загрожує катастрофа.

На запит, чи можна в Бразилії сподіватися перемоги комуністів, він відповів непевно, пославшись на те, що нарід, навіть робітництво цього не хоче.

Нагадавши про події в Україні, Мадярщині і Кубі, зауважуємо, що коли б, не дай Боже, комунізм переміг у Бразилії, то й тут треба чекати того всього. Чи він має певність, що й при комунізмі так легко діставатиме гроші, а його тато матиме бар-ресторан?

„Лівацький" лідер усміхається і ще раз каже, що не вірить у перемогу комунізму в Бразилії. Проте, на всякий випадок, він ужив деяких заходів. Виявляється, що бар-ресторан і торгівлю в Сан Павльо провадить уже не тато, а молодший брат. Тато переїхав до сусідньої з Бразилією держави, де також має бар-ресторан. Вся родина пов'язана комерційними інтересами. А сам „лівацький" лідер має власні рахунки в чужинецьких банках. За його словами, в більших чи менших розмірах, так роблять багато людей у Бразилії, купуючи за кордоном земельні маєтки, промислові підприємства, засновуючи чи вступаючи в уже існуючі торговельні фірми, а насамперед складаючи гроші в закордонних банках.

— Але все це робиться на всякий випадок, до якого, я думаю, ніколи не прийде, — злагіднює свої попередні слова наш співбесідник.

Отак щира розмова з „лівацьким" лідером добігла до кінця

11-ий МІЖНАРОДНИЙ ГЕНЕТИЧНИЙ КОНҐРЕС

Від 2 до 10 вересня у Гаазі відбувався 11 Міжнародний Генетичний Конґрес. Згідно з постановою попереднього, 10 Конґресу, що відбувся в Монтреалі 1958 року, передбачалося, що 11 Конґрес відбудеться в Берліні. Тим була зроблена спроба компромісу між ученими вільного світу і вченими країн за залізною завісою. Але цей намір реалізувати не пощастило, і Конґрес перенесено до Голляндії, куди з'їхалося з різних країн понад 1500 учених.

Праця Конґресу відбувалась одночасно в кількох секціях, а особливо важливі теми винесено на пленум. Доповіді на Конґресі були присвячені генетиці рослин, тварин і людини, генетиці мікроорганізмів, цитогенетиці, молекулярній генетиці, наслідуванню через плязму, дії генів, походженню мутацій, популярній генетиці.

Конґрес продемонстрував нові досягнення генетики. Великі успіхи виявлено в генетиці людини. В галузі теоретичної генетики дедалі більше використовують нижчі форми: бактерії й гриби, а дрозофіля відходить на другий плян.

Серед учасників Конґресу були представники різних ґенерацій, починаючи від корифеїв генетики (Мюллер, Добжанський) і кінчаючи молодими вченими. Були представлені різні напрями — від клясичної сучасної генетики і кінчаючи мічурінською псевдогенетикою. Впадала у вічі спільність наукових інтересів усієї розмаїтої групи вчених, за винятком представників з СССР. Ці останні трималися осторонь, ізольовано, під наглядом свого „секретаря", і намагалися не вступати в контакт з представниками вільної науки. В совєтській групі були відсутні керівники мічурінського напрямку — Лисенко, Ольшанський, Глущенко. Очевидно вирішено, що вони не в стані витримати наукової дискусії на високому теоретичному рівні і тому вислано кілька другорядних науковців, доповіді яких не викликали жадного зацікавлення. Тому, що совєтські доповідачі не володіють англійською мовою, їх доповіді читав секретар совєтської групи, не фахівець з генетики. Не дозволено приїхати на Конґрес відомому генетикові з СССР — Н. Дубініну, хоч він був обраний одним з віце-президентів Конґресу. Також не випустили з-поза залізної завіси кількох учених із Східньої Німеччини, Чехії та Польщі. А тому, що програма засідань і доповідей була заздалегідь вироблена і надрукована (брошура на 112 сторінок), відсутність таких доповідей викликала трудноші у керуванні засіданнями.

У Конґресі брали участь три дійсні члени Української Вільної Академії Наук у ЗДА: проф. д-р Т. Добжанський, проф. д-р В. Савицький і проф. д-р О. Савицька.

Проф. Т. Добжанський — один з найвидатніших світових генетиків. Він приїхав до Америки з Києва приблизно 30 років тому. Багато років був професором Колумбійського університету, а тепер працює в Рокефеллерівському інституті. Праці Т. Добжанського в галузі теоретичної генетики дрозофіль вважаються за клясичні. Улюбленою ділянкою Т. Добжанського є популяційна генетика, тобто наука про закономірність передачі спадкових ознак не тільки в індивідуумів, а й у межах популяцій — суспільств. Т. Добжанський вважається за батька популяційної генетики, і його роботи мають велике значення не тільки для вивчення генетики рослин і тварин, але й для розуміння еволюції людини і розвитку людського суспільства.

На 11 Міжнародному Генетичному Конґресі проф. Добжанському була дана честь виступити на заключному пленарному засіданні. Його доповідь „Еволюція і популяційна генетика" мала великий успіх серед учасників Конґресу.

Проф. В. Савицький виїхав з Києва в 1943 році. Він працює в Департаменті Сільського Господарства ЗДА. Він виплекав в Америці нову форму цукрового буряка, в якій окремі плоди не зростаються у супліддя - клубочки, а кожна квітка утворює один плід з одною насінниною. Ця нова форма дістала назву однонасіннього буряка. Вона важлива тим, що завдяки їй не треба проривати руками бурякових плянтацій, а це зберігає від 15 до 30 долярів на акрі. У 1963 році приблизно 90% площі під цукровим буряком засівали цією однонасінньовою формою. Проф. В. Савицький керував секцією Конґресу, що була присвячена проблемам стерильности, і виступив з доповіддю „Особливості наслідування ознаки однонасінньовости і мужеської стерильности у цукрового буряка з подвійною кількістю хромозом".

Проф. д-р Олена Савицька, генетик-цитолог, виступала з доповіддю про свою працю в галузі схрещування цукрового буряка з дикими видами буряка із секції „пателлярес" з метою утворити нові форми цукрового буряка з такими цінними ознаками диких видів, як стійкість проти нематоди — шкідника, що живе в ґрунті і ушкоджує корінневу систему буряка. О. Савицька вже виплекала цінні гібридні форми і тепер вивчає питання про передачу цінних ознак дикого буряка з метою утворити нові форми цукрового буряка.

О. З. А.

Наради у Пейпінґу

Гонґ Конґ. — В неділю 17 листопада відкрито в Пейпінґу четверту сесію другого з черги „виборного" комуно-китайського парляменту. Нові „вибори" на одну, призначену партійною верхівкою листу вже відбулися в минулих тижнях-місяцях, давши нагоду до нової масової партійної пропаганди. Той новий „парлямент" зійдеться в наступному році. Про зміст теперішньої сесії відомо тільки те, що першим доповідачем був голова державної плянувальної комісії Лі Фу-чун, отож першенство приділено економічним справам, що й зрозуміло у зв'язку з хронічною комуно-китайською господарською, зокрема харчовою кризою. Не відомо, чи будуть там говорити про „ідеологічний" спір з Совєтським Союзом, чи пак російськими большевиками, бо ані не оприлюднено цілого порядку нарад, ані теж не будуть оприлюднювати звідомлення з нарад, ведених здебільша за закритими дверми. На відкриття тієї сесії прибули всі комуно-китайські „вожді", на чолі з Мао Тсе-тунґом, Лію Шао-чі і Чу Ен-лаєм, яким всі слухняні партійці влаштували велику овацію.

Й. Сірий

КОЗАЦЬКИЙ ТЕАТР

(СПОГАД)

(2)

Хіба найкращою нагородою для акторів еміґрантського театру були слова звичайного вояка-козака, який сказав: „Коли сиджу в нашому козацькому театрі — забуваю про сувору дійсність, і мені видається, що я в Україні".

Минуло вже 43 роки, як постало, а за кілька літ, виконавши своє національно-культурне завдання, перестало існувати Драматичне Товариство ім. М. Садовського.

Немає вже нашого корифея Миколи Садовського, іменем якого прикрашене було це Драматичне Товариство, немає багатьох членів того Товариства, яке свого часу давало розвагу та загоювало душевні рани нашим славним козакам, пригадуючи їм живими образами залишену Україну.

Мені, як одному із його засновників і режисерів, хотілося б хоч у коротких словах підкреслити значення цього військово-еміґраційного театру і згадати про його працю.

Розпочинати й налагоджувати театральну працю було багато охочих, а ті, що взялись за неї, не були ані акторами, ані професіоналами; то були люди, які любили театральне мистецтво. Дехто брав колись участь в драматичних гуртках, дехто лише хотів спробувати свої сили на сцені, лише троє мали початкову театральну освіту. До їх розпорядження були власні руки і вперта воля, щоб жити, творити, щоб глибше заглянути в тайники людської душі, відчути її найкращу сторону мистецтво.

Група театральних піонерів була невелика: сот. Редька, перший голова, сот. Йосип Мандзенко (Сірий), пор. Кость Мандзенко (Костинський), хор. Микита Матієнко (Опара), хор. Животівський, полк. Блощаневич (Підборський), полк. Шраменко (Сибіряк), лік. Барченко, пор. Корчак, сот. Кравченко (Чигиринець), хор. Обідзинський (Крапка), пор. Гончарів; пані: Ганна Мандзенко (Костинська), Ніна Лужницька (Лісова Пчілка), Корчакова, Герасименко (Мартаза), Романенко.

Навкруги апатія, скептичні посмішки, глузливі погляди... І це все у великій мірі ставало на перешкоді, щоб з учорашнього вояка зробити актора. Але треба було зробити, щоб створити театр, щоб розвіяти пригноблення, яке неминуче приходить й обгортає душі вояків, що програли битву.

„Коли вложив меч до піхви, берись за маску!" — таке гасло з'явилося між членами-вояками Драматичного Товариства.

Зайвим було б перераховувати всі перешкоди й трудноші, які прийшлося поборювати нам у роках 1920-23, бо кінець-кінцем ми таки добились свого і створили справжній театр.

У великій пригоді Драматичному Товариству став сл. п. генерального штабу генерал Марко Безручко, тодішній командир 6-ої Січової Стрілецької Дивізії і комендант табору Олександрове.

Щоб поставити Товариство на ноги, треба було мати багато терпіння і великої любови до українського театру. Багато енерґії прийшлося витратити на подолання дрібниць, які, властиво, в такій праці є завжди найбільшою перешкодою.

Історик періоду інтернації нашого воя цтва в 1920-23 рр., якби заглянув у протоколи Драматичного Товариства, напевно жахнувся б від тих дрібниць і непорозумінь. Ті дрібниці, на превеликий жаль, не тільки гальмували працю, але навіть загрожували його існуванню. Але велика любов до рідного мистецтва поборювала всі перешкоди.

Працю розпочато буквально без нічого. Декорації робили з матраців, обліплювали їх папером, старими газетами, а часом в запалі служби Мельпомені нищили старі книжки, щоб докінчити той чи інший кусок декорації.

Одного разу до декораторів підійшов старшина - гарматчик, який під враженням поразки приніс підручник артилерії і сказав: „Воячка наразі скінчилась — хай живе український театр! Це друга зброя проти ворога. Вам бракує паперу, беріть оцю книжку й ліпіть!" Слуги Мельпомени не завагались і знищили підручник артилерії, щоб докінчити задник вільної околиці.

Кожен віддавав, що мав: простирала, рушники, плащі, гроші, аби були готові декорації і костюми для першої вистави.

Коли є бажання, енерґія і спільна, дружня праця — можна багато зробити.

Вкінці грудня 1920 р. відбулася в таборі Олександрове на Куявах перша вистава Драматичного Товариства ім. М. Садовського* „Перехитрили", комедія в трьох діях М. Кропивницького, з такою обсадою: Кукса, старий мельник — п. Редька, Дранко, коваль — п. Животівський, Антін, наймит у Кукси — п. Сірий, Василь, наймит у Дранка — п. Крапка, волосний писар — п. Костинський, Нечипір, селянин — п. Корчак, дівчата — пані Костинська і Корчакова.

Другим разом та сама вистава відбулася 10 січня 1921 року на сцені кінотеатру в Олександрові.

Згодом організація ІМКА помогла збудувати в таборі досить гарну сцену, з усіма сценічно-технічними приладами.

Праця Товариства набрала розмаху, прибуло багато нових членів: Лінда Порохняківна, Марія Мандзенко, пані Сотник, Конікова, Мазарюк Єрофієва (Кожухівська), Кондратченко (Ластівка) та пп. Йосипів (Собінець) — черговий режисер, Михальченко (Березняк) — дириґент хору, Лебединець, Дмитро Левитський, Міцовський (Гіжицький), Кривусів (артист-професіонал театру Садовського), Волохів (драматична школа), Зюків, Шелемеха (буфатор і реквізитор), Коломієць, Барабанів, Жлудкін (Гай-Гаєвський) — помічник режисера та ін.

Театральну освіту мали: Й. Сірий, Волохів, Барченко, Кривусів.

Ще пізніше прибули п-тво Кречет, артисти-професіонали.

Репертуар збагатився новими п'єсами: „Невольник" — Кропивницького, „Панна Мара" — Винниченка, „Ой не ходи, Грицю" — Старицького (з власним хором і оркестрою), „Хмара" — Суходольського, „Борці за мрії" — Товстонога, „Степовий гість" — Грінченка, „Паливода", „Безталанна", „Бурлака", „Мартин Боруля", „Суєта" та „Житейське море" — Тобілевича, „Казка старого млина" і найкраща та найбагатша в костюми „Про що тирса шелестіла" — Черкасенка, яка мала величезний успіх серед своїх і чужих глядачів. Крім того, виставлено кілька ревієвих імпрез та влаштовано багато академічних вечорів.

* Цю назву Товариство прийняло за згодою М. Садовського, який перебував тоді у Варшаві.

Євген Онацький

Фестиваль українських танців в Буенос Айресі

Рідко можна бачити такий розентузіязмований театр, як той, що в ньому відбувся в неділю, 27-го жовтня фестиваль Українських Танців, зорганізований Управою Української Центр. Репрезентації в Арґентині, а властиво її головою, д-ром В. Іваницьким, і підготований хореографом Янісом Ерґлісом Смальцевим. Театр „Авеніда", при одній з головніших вулиць Буенос Айресу — Авеніда 25-го травня, переповнений в партері, в льожах, і на всіх ґалереях, щохвилини гримів від оваційних оплесків. Бо на сцені відбувалася балетна дія, що не тільки вабила й пестила очі чудовою грою барв від українських національних строїв та естетичною витриманістю рухів, але і захоплювала дух головокружним ритмом, що в ньому виливалася молода енергія та захоплення самих танцюристів, які, як було видно, віддавалися своїм танцям з правдивою втіхою.

Іван Кедрин в статті „В обороні традиції", надрукованій в „Свободі" з 15 жовтня ц. р., визнаючи силу денаціоналізаційного процесу, що йому піддає українська, як і всяка, еміґрація, а особливо молодь, в чужинецькому оточенні, зазначив, що в інтересах українських визвольних змагань треба намагатися той процес якнайбільше загальмувати, якнайдальше відсунути, щоб „защепити й закріпити можливо якнайглибший сантимент до України можливо якнайдальшим поколінням українського роду". Адже ми не можемо знати, чи українська визвольна проблема „не буде заактуалізована за 5, 10, 20 років".

Засобом до цього має бути активна участь нашої молоді в збереженні закордоном України скарбів нашої культури, де на них не може посягати рука ворога. Для цього можуть служити різні театральні вистави, що в них молодь повинна брати якнайактивнішу участь, а також хори. Але ніщо не захоплює так молоді, як танці, і в тому наші національні танці. Лише для цього треба мати справжніх балетмайстрів, знавців і мистців наших національних танців, що не обмежуються „гопаківщиною" та „шараварщиною", а плекають справжнє українське мистецтво.

Буеносайреській українській колонії в цьому відношенні пощастило.

Тут і раніше знаходилися невеличкі гуртки молоді, що витанцьовували аркана, коломийку, козачка, тощо, і витанцьовували навіть не погано, але все обмежувалося кількома парами і кількома загально знаними танцями.

Та ось в 1961 р. з ініціятиви д-ра В. Іваницького, як голови УЦР в централі „Просвіти" розпочалася справжня наука українських танців під керівництвом маестра Я. Е. Смальцевича. Розпочалася наука з яким десятком танцюристів, переважно дівчат, а на Фестивалі 27-го жовтня виступило вже 80 танцюристів, а з них 60 вже дорослих хлопців і дівчат і двадцятка підростків. Успіх, як вже зазначено, був незвичайний.

У першій частині Фестивалю під музику Глієра та Асафьєва (музику підбирав до симфонічної оркестри сам Смальців) підростки хлопці танцюючи з довгими списами, представили життя й звичаї українських козаків XVII ст., що, як сказано в програмці, були — „оборонцями християнства від Турецької імперії і любили свободу понад власне життя". Друга сцена з підростками називалася „Годинник". Музика до неї — з народніх мелодій. Вся сценка була в традиції колишнього українського Вертепу, театру ляльок: коли немає глядачів, ляльки виходять із великого годинника і живуть власним життям, бавлячись до схочу.

Потім була традиційна коломийка, що її виконали дві пари старших танцюристів.

Натомість цілковито новиною була „Перша зустріч", театралізований народній танець романтичного настрою, укладу Я. Смальцева.

Традиційні „Гречаники" у виконанні численних пар, а після них справжній балет в одній дії з прологом „Щасливе село" творчости С. Смальцева — лібретто й хореографія цілковито його власні, а музика уложена на підставі українських народних мелодій.

Друга частина Фестивалю почалася „Подоляночкою" що її виконали чотири дівчини (М. Данчуківна, О. Якимівна) і танцюрист — Юрій Смальців. Це поетична сценка, в якій три дівчини мають щастя в ігрищах та не мають щастя в коханні, а четверта, хоча й залишається самітна в грі, знаходить несподівано щастя в любові.

Потім тріє підростків — дві дівчинки і один хлопець танцюють гарне Тріо.

Великою новиною була „Пісня в лісі", хореографічна поема, яку виконали під музику М. Скорульського, Марія Ройґ Годун та Ю. Смальців. Тут бачимо посднання фольклорного стилю з клясичним.

„Яворівку", танець з Яворівщини, під музику, аранжовану Я. Смальцевим, виконали 12 дівчат, виявляючи радість життя. „Аркана" виконали самі хлопці. Потім був груповий Хоровід, повний веселощів й руху. За ним — танці, що їх створив для „Запорожця за Дунаєм" Я. Смальців. І нарешті — апотеозна „Україна", — що в ній взяв участь увесь склад балету, себто коло 80 осіб. Неможливо дати навіть приблизний опис цій фантасмагорії барв і руху, що в головокружному ритмі опанувала сцену.

І за все це належиться щира подяка маестрові Смальцеву, що, хоча й не українець (народжений в Латвії в 1902 р.), не тільки сам вивчив і полюбив українські танці, але й зумів надхнути цією любов'ю своїх численних учнів, що напевно, вже ніколи не забудуть його науки. Зрештою, д-р В. Іваницький вже підшукує серед балетмайстів опери „Кольону" людину, що могла б продовжувати розпочате діло.

Бо маестро Смальців виїздить, на жаль, до ЗДА, до Лос Анджелесу. Треба надіятися, що тамтешня українська колонія зуміє й там використати талант й українські симпатії маестра. А на закінчення ось його мистецька біографія:

Вчився він у Москві в Імперіяльній Школі Мистецького Балету, потім удосконалювався в Академії Танців Бека. Його вчителями були Бекеффі, Мордкін, Бек. Пізніше він довершував своє мистецтво у Фокіна, Серґєєва і Фьодорової в Ризі, Преображенської в Парижі, Кораллі в Фінляндії. Працював хореографом в Художньому Театрі Станіславського і Немировича-Данченка в Москві, в Марійському театрі в Петербурзі, в національних операх Гельсинок, Риґи, Ковна, Вільни, Таліна, Бейруту; в королівських операх Бельґраду, Стокгольму, Мальмо, та офіційних операх Варшави, Копенгаґену, Берліну, Ляйпціґу, Штутґарту, Відня, Парижу, Лондону, Міляну, Риму, Атен, Осло, Будапешту, Букарешту, Константинополю, і багатьох інших театрів Европи, Азії й півн. Африки, як перший танцюрист, хореограф і директор.

Йому належить творчість 76 балетів та 39 оперет, музикальних комедій, тощо.

В 1945 р. Вище Антанське Командування назначило його суперінтендантом мистецтва в Саксонії, і, крім того в рр. 1946-49, він був маестром танців для Червоного Міжн. Хреста та Об'єднаних Націй УНРРА і ІРО.

Від 1918 р. Смальців студіював українські танці, намагаючись піднести рівень аматорщини до професіоналізму.

В Німеччині в 1945 р. він був Мистецьким директором і хореографом Українського балету. Його праці на українські теми: танці в опер „Мазепа (Рига, 1937), в „Запорожець за Дунаєм" (Риґа, 1937), „Тихий Дон" (Риґа 1938); балети — „моменти з українського життя" (Ансбах, 1945), „Подільський гопак" (1945), „Українська Акварeля" (Б. Айрес), „Українська Сюїта" (Б. Айрес, 1962) і низка типових українських танців, як Гопак, Запорожці, Тропотинка, Гандзя, Козачок, Метелиця та інше.

Для Української Централ. Репрезентації створив „Щасливе Село" (1962), „Запорожець за Дунаєм" (1962) та інші речі, чо ввійшли в останній Фестиваль, який залишив в глядачів незабутнє враження.

Пам'яті д-ра Михайла Завальняка

д-р Михайло Завальняк

10-го жовтня помер у Джан Гапкінс лікарні в Балтиморі, після короткої, але важкої недуги, — на 61-му році життя д-р медичних наук — сл. п. Михайло Юрій Завальняк — видатний український лікар і громадський діяч, лицар Ордену Залізного Хреста.

В особі покійного українська громада в Балтиморі втратила не лише високо-кваліфікованого спеціяліста, але також і активного громадського діяча, девізою цілого трудолюбивого життя якого було Шевченкове: „І чужому научайтесь, і свого не цурайтесь".

Д-р Михайло Завальняк народився 12 березня 1902 р. в Миколаєві над Дністром в українській селянській родині. Перша світова війна і наші Визвольні змагання, що в них молодий Михайло брав активну участь, в рядах армії УГА, не дала йому змоги закінчити середньої освіти.

Після програної боротьби за українську державність, Михайло опиняється у Чехословацькій державі, де в Празі закінчив середню освіту і вступив на Медичний Факультет Карлового університету, отримуючи тут після 5-річних студій докторат медичних наук.

Після відбуття шпитальної практики й спеціялізації в ділянці туберкульози і легеневих захворювань його призначено на становище директора підміської туберкульозної лікарні біля Праги. Українська Громада в Празі пам'ятає сл. п. д-ра Михайла Завальняка як активного українського студента, а згодом громадського діяча і добродія.

Друга світова війна і большевицька навала примусила його, разом з дружиною п. Властою і 3-річним сином Данилком втікати на Захід, до Реґенсбурґу в Баварії. Там в таборі переміщених осіб він на протязі 4-ох років займав становище директора лікарні для втікачів.

У 1949 р. переселився до ЗДА, де у стейті Мериленд отримав посаду сеньйора лікаря у Туберкульозній лікарні Мавнт-Вільсон, а згодом в лікарні Віктора Кумен, де у 1960 р. отримав призначення на становище суперінтендента.

Громадянство ЗДА д-р Завальняк отримав у 1954 р.

Сл. п. Покійний, крім членства в Укр. Лікарському Т-ві, Укр. Народному Союзі — 320 Відділі, Провидінню, Науковому Т-ві ім. Шевченка, був також членом багатьох американських медичних, громадських і харитативних організацій.

Засмучені, по невіджалованій втраті залишилися його дружина — вірна сотрудниця пані Власта і любимий син Данилко — студент Медичного Факультету Університету Джана Гапкінса в Балтиморі.

Сл. п. Покійний д-р Михайло Завальняк на протязі свого цілого життя добре прислужився Українському Народові. Нехай же Господь Бог, вислухавши щирих молитов Балтиморської Української Громади, подасть Йому блаженний спокій, а поміж усіма приятелями на Рідних Землях, і в Чехословаччині, нехай буде Йому Вічна Пам'ять.

Мґр Анатоль Булавка

Вишивані вечерниці у Ванкувері

Відділ КУК у Ванкувері влаштував перші „Вишивані вечорниці" 12-го жовтня. До вечерниць Управа Комітету Українців Канади зробила відповідну підготовку. Ще в травні українське громадянство поінформовано в обіжниках про ціль і техніку вечерниць, а тиждень перед забавою були дописи з фотографіями модельок в місцевих англомовних часописах: „Ванкувер Сан", „Провінц" та „Коламвіян".

До залі Народного Дому", 154 Іст 10 Евеню, прибуло багато людей. При вході до залі голова КУК пані Оксана Крипс вітала гостей причіпляючи їм вишиту стяжку.

До контесту зголосилось сім пань, а саме: Марія Чуйко, Надія Ласківська, Анна Цитульська, Анна Трач, Одарка Мельник, Віра Шумило і Віра Касючнич.

Контестове жюрі в складі пань: Ірина Ковальчук, Ярослава Татарнюк, Калина Гузик, Анна Дмитрів, Ольга Засць та заступник голови КУК, пан А. Данилів, мало вибрати три найкращі сукні, беручи під увагу, щоб вишиття було пристосоване до особи, матерії і теперішньої моди.

Пані Оксана Крипс покликала всіх контестанок на сцену і представила присутнім. Присутні привітали контестанток бурхливими оплесками.

Члени жюрі по детальнім розгляданню суконок винесли рішення, котре оголосив А. Данилів. Від імени жюрі зложив щиру подяку всім паням—контестанткам за участь в контесті. Він сказав: „Нам було тяжко рішити, котрі три найкращі, бо кожна вишита сукня і блюзки були гарні, і нам хотілось би дати нагороду всім, та правило вимагало вибрати тільки три, і тому ми рішили, що найкращі є: чорна вечірня вишита сукня п-ні М. Чуйко, жовта вовняна вишита сукня п-ні Н. Ласківської і третя, чорна вишита сукня п-ні А. Цітульської".

Присутні прийняли цей вибір бурхливими оплесками. Стояла ще більша проблема, з тих трьох принцес вибрати королеву. Цю проблему розв'язано продажом білетів підчас забави. Рівно о-год. 12-ій, гол. КУК, п-ні Оксана Крипс, покликала на сцену „принцес" і проголосила вислід голосів: п-ні М. Чуйко—227, п-ні П. Ласківська—222, п-ні А. Цітульська—200. Після цього відбулося коронування п-ні М. Чуйко, а п-ні Оксана Крипс вручила дарунки королеві і принцесам. Королева п-ні М. Чуйко, подякувала всім присутнім за вибір.

На закінчення, гол. п-ні Оксана Крипс, подякувала всім тим, що в будь-який спосіб спричинилися до успіху наших перших „Вишиваних вечерниць".

Оксана Крипс, голова

Короткі вістки

● **У Відні** арештовано інспектора поліції 52-літнього Карля Зільбербавера, який, будучи під час війни в німецькій поліції в окупованій німцями Голляндії, арештував був в серпні 1944 року в Амстердамі молоду жидівську дівчину Анну Франк, яку швидко потім вбито в одному з німецьких кацетів смерти. Анна Франк стала славетною після того, як знайдено її щоденник з описом трагічних переживань її родини і її самої.

● **Представники птахом'ясної продукції** прислали президентові Кеннеді перед Днем Подяки індика, що важить 55 фунтів. Але Президент сказав, що він дарує життя тому птахові і або затримає його в себе, або відошле до його власника в Каліфорнії. Такого великого індика не можна б спекти в нормальній печі. Президентові передали ще 20-фунтового замороженого індика, якого він передав Армії Спасіння. Президент відзначатиме День Подяки в Гаянніс Порті, в домі свого батька, колишнього амбасадора до Лондону Джозефа П. Кеннеді.

Наслідуймо добрі приклади!

По першій світовій війні, коли український нарід на Західніх землях почав розбудовувати культурно-освітнє і господарсько-суспільне життя, почали щезати з наших сіл коршми, що були до війни розкладниками села та руїнниками нашого, і так зубожілого селянства. У Львові зорганізовано Т-во „Відродження", що поклало собі за завдання боротьбу з алькоголізмом. Це заслужене Товариство кинуло клич: „Замість гарячих напоїв під час різних родинних торжеств-скласти пожертву на добродійні цілі". І треба признати, що той клич знайшов у нашому суспільстві прихильний відгомін. Під час Різдвяних чи Великодніх Свят, в торжественні дні іменин чи уродин, під час прийняття, не було вже видно на столі напоїв, а замість них стояла грамота, яка потверджувала, що гостинний господар прийняття склав відповідну пожертву на Рідну Школу.

Варта було б замислитись чи чогось подібного не можна було б застосувати й тепер тут, у нас. Нам відомо, що багато людей витрачує свій тяжко запрацьований гріш на різні гостини й прийняття, під час яких „ущасливлюють" себе різними напоями, в яких часто перебирають мірку. А ми маємо тут так багато, може ще більше як в Рідному Краю, різних потреб, яких часто не можна заспокоїти, бо не вистачає на це потрібних фондів. Є одиниці, що не можуть скласти ніякої пожертви на добродійні цілі, бо заробітки малі, але воднораз ті самі одиниці залишають поважні суми у різних розривкових місцях.

Наближаються Свята Різдва Христового, під час яких, за „традиційним звичаєм" у наших гостинних хатах будуть угинатись столи від різноманітної їжі і напоїв. Чи не застосувати б тут нашої старокраєвої практики і замість дорогих напитків покласти лисьмо-подяку за складену пожертву на будову нової катедри. Така корисна практика була б мила Богові і господарям заощадила б непотрібних витрат, а за те виконали б свій обов'язок без більших клопотів і журб. Через те збільшилися б фонди та приспішено б будову.

З приємністю треба відмінити факт, що є і в нас вірні, які з приводу відзначування родинних роковин складають щедрі пожертви на добродійні цілі, а зокрема на будову нової катедри. В останньому списку ми віднотували пожертву $300, складену священиком ювілятом, що відзначував 50-річчя свого священства, а сьогодні доводиться відмітити пожертву $50, що їх склали Михайло і Тереса Дмитрові з Маямі, з приводу 50-річчя подружнього життя. Хто черговий?

На будову катедри в Філядельфії склали свої пожертви наступні жертводавці: Церква св. Апп. Петра і Павла в Вилямставні - $500. По $100 склали: Павло Молодовець з Патерсон, Н. Дж., Йосип Литвин з Вест Честер, в пам'ять жінки Катерини і сина Івана, Юрій Чуприна з Філядельфії і Сестрицтво Благовіщення Пр. Діви Марії в Балтимор, при церкві св. Михайла. По $50 пожертвували: Апостольство Молитви при церкві св. Михайла в Балтимор, Парохія св. Йосифа в Шугар Крік, Мо., д-р Теодор Решетило, Лима, О., Андрій і Юстина Тимко, Бетлегем, Па., Всч. о. Микола Збир, Філядельфія, Па., Іван Войтович, Пасейк, Н. Дж. і д-р Йосип Оришкевич, Бруклин, Н. Й. (Деклярував $100). По $50 склали: Апостольство Молитви при церкві св. Андрія в Філядельфії та її парохіянин Теодор Бабій. По $25: Теодор і К. Протиняк, Іріс, Па., Алексій і Текля Шипило, Гакетставн, Н. Дж., Олена Самолин і донька Ірина, Фенікс, Аріз. і Михайло Синґель з Джанставн, Па., Божена Тарнавська, Лонквевил, Квібек, Канада - $22.75. Марія Матковська з парохії св. Андрія в Філядельфії - $20. Франко й Іванна Финч з Фолсинґтон, Па., - $10 в подяку Господеві за одержані ласки. Іван Мельник з Гемтремк, Миш. - $9.90. По $5 жертвували: Марія Подгідна, Філядельфія, Па., Микола Мелько, Франкфорд, Па., Анна Рібей, Шикаґо, Іл. О. Турковскі, Литл Фолс, Н. Дж., Софія Масловски, Берне, Н. Й., Володимир і Марія Чижики, Шикаґо, Ілл., Степан Мельник, Вайнланд, Н. Дж. Анна Гусак, Дірборн, Миш., Олександер і Михайлина Сідляк, Балтимор, Мд., Г. і С. Дірборн, Миш., Степан Венґрин, Нортгемптон, Па., Іван Білоскурський, Шикаґо, Ілл., Марія Міллер, Парма, О., Мілена Грінвальдш, Ст. Пол, Мінн., О. Антипів, Дітройт, Миш., Гарри Дронкін, Норт Бренч, Миш., д-р І. Білоскурський і Катерина Андріївська з Шикаґа, Ілл. По $2.00 склали: Евгенія Ґелеон і Ева Нечипор з Френкфорду, Па., Н. Санко, Ст. Джозеф, Мо., Марія Сава, Шикаґо, Ілл., Ілия Шупяк, Джерзи Сіті, Н. Дж. і Теофіль Мішко, Батлер, Па. Однодолярові пожертви надіслали: Анна Рушнак, Ганлок Крек, Па., Н. Н. Честер, Па., О. Івасів, Шикаґо, Юліян Новицькикй, Філядельфія і Вилиям Притула, Метучен, Н. Дж.

Складаючи щиру подяку усім повищим жертводавцям, запрошуємо до дальших пожертв на будову катедри у Філядельфії, які спід слати на адресу: Archbishop's Chancery, 814 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa.

Зі спорту

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

„Чорноморська Січ", Нюарк — „Тризуб", Філядельфія, мистецькі змагання Американської Футбольної Ліги, відбудуться **в неділю, 24-го листопада 1963,** о год. 2.30 по полудні на грищі Айронбавнд при Вільсон Евню в Нюарку. В передзмагу, о год. 1.00 зустрінуться „Чорноморська Січ" II — Мадярський С. К. з Ню Бронсвику в змаганнях за Чашу ЗДА Аматорів.

ВІДБИВАНКОВИЙ ТУРНІР „ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧІ", НЮАРК

В суботу, 23-го листопада 1963, влаштовує Ланка Відбиванки УСТ „Чорноморська Січ" під проводом ланковиго Адріяна Лапичака відбиванковий турнір жіночих дружин. Участь в турнірі заповіло досі вісім дружин: перша і друга дружини „Чорноморської Січі", та такі дружини УМСА: Ґренд Сентрал — Ню Йорк, Нюарк, Валлеєтс — Балтимор, Ромерс — Балтимор, Пленфілд і Джамейка. Розгривки системою кожний з кожним по одному сетові відбуватимуться в спортовій залі Вест Сайд Гай Скул при Савт Орендж Евню, між 13 і 15 вулицями в Нюарку. — Початок змагань визначений на годину 10.00 ранку, а кінець передбачений на годину 10.00 вечором.

ВИСЛІДИ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ СТЕЙТУ КОННЕКТИКАТ

Неділя, 10-го листопада:

УСК Гартфорд програв 2:5 зустріч з футболістами Німецько - Американського С. К. з Гартфорду.

УСК Бріджпорт „Б" закінчив змагання з німецькою дружиною „Ґерланії" з Бріджпорту поразкою 2:4.

УСТ „Довбуш" Ню Гейвен виграв на грищі змагання з Італійським С. К. з Норвоку вислідом 4:3, але внаслідок рішення судді, що грище з вини господарів не було помарковане (зливний дощ змив визначені лінії) „Довбуш" втратив точки воковером 0:1.

Жіноча відбиванкова дружина „Довбуша" з Ню Гейвену осягнула гарний успіх на окружних відбиванкових змаганнях УМСА, де „довбушанки" виступали під фірмою УМСА Ню Гейвену. Українська дружина здобула перше місце та чашу для клюбу, як теж індивідуальні трофеї для кожної змагунки в цих змаганнях 9-го листопада в Торрінґтоні, Конн. Дружина „Довбуша" — УМСА Ню Гейвен виступала в складі: Марійка Антонишин, Маріянна Маковська, Евгенія Грузинова, Зірка Снігурович, Ліда Чайківська і Валя Ширай.

Неділя 17-го листопада:

УСК Бріджпорт програв півфінальні змагання в стейті з шиклу гор за Аматорську Чашу ЗДА з Італійським С. К. з Гартфорду вислідом 1:3.

УСК Бріджпорт „Б" програв мистецькі змагання „Б" кляси Футбольної Ліги стейту з дружиною португальців з Денбирі рахунком 1:3.

УСТ „Довбуш" Ню Гейвен здобув перемогу 4:1 на виїзді з футболістами португальської дружини „Васко да Ґама" у Бріджпорті в ліґових мистецьких змаганнях. **М. Я.**

—o—

УСПІХИ ФУТБОЛІСТІВ УАСТ РОЧЕСТЕР

В останніх тижнях футбольна дружина УАСТ Рочестер добилася значних успіхів у змаганнях за Чашу Північно - Західньої Округи стейту Ню Йорк та здобула першу перемогу в зустрічі за Аматорську Чашу ЗДА.

В першій зустрічі за стейтовий трофей 20-го жовтня УАСТ Рочестер перемогло 3:2 сильну одинадцятку Італійського С. К. з Рочестеру, який має за собою гарні осяги в минулорічних грах за чаші. В цих змаганнях ворота для УАСТ здобули: Ґреблюнас, Олійник і Когут. Два тижні пізніше, 3-го листопада, розіграла дружина УАСТ Рочестер другі змагання за стейтовий трофей і здобула цінну перемогу 2:0 над німецькою дружиною „Зауер Кікерс" з Боффало. Автором обидвох воріт у цій виграній був Манфред Захс, новоприбулий змагун УАСТ з Німеччини. Відомий український футболіст Володимир Закалужний виступив у цих змаганнях в красках УАСТ вперше після довшої перерви, яка тривала від 1960 року.

В перших змаганнях за Аматорську Чашу ЗДА в неділю 10-го листопада УАСТ Рочестер зустрінулось на виїзді в Боффало з одинадцяткою „Саймон Пюрс" і вийшло переможцем із вислідом 3:2. Після перших воріт для УАСТ зі стрілу М. Захса противники здобули ведення 2:1. Вирівняв рахунок Вилодимир Закалужний, а переможні ворота впали зі стрілу 18-річного Завадецького, який прийшов на зміну п'ять хвилин перед кінцем змагань.

УАСТ має визначені чергові змагання з Італійським С. К., як наступна — друга рунда гор за Аматорську Чашу ЗДА, вже на неділю, 24-го листопада. **О. Л.**

—o—

„ЛЕВИ" і „КРИЛА" ПОЧАЛИ ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШІ

Шикаґо, 10 листопада. — Обидві місцеві українські дружини зголосили свою участь в грах за футбольну чашу ЗДА („Челлендж Кап") та за Аматорську Чашу ЗДА. В цілому стейті Іллиной станула до цих гор 21 дружина за Чашу ЗДА та 24 дружини за Аматорську Чашу ЗДА.

„Крила" — „Ютс" 1:2
„Леви" — „Імперіял 1:0

В перших змаганнях за Чашу ЗДА („Челлендж Кап") „Леви" перемогли амбітну, швидку і тверду дружину з з Другої Дивізії, яка перемогла недавно в зустрічі за Аматорську Чашу ЗДА першодивізійну дружину норвежців 4:2. Одинокі ворота для „Левів" здобув О. Терлецький в 50-ій хвилині гри. Вітер утруднював змагання і в другій півгрі „Імперіял" грала з вітром. Часті наступи противників відбивали героїчно „Леви", а головно воротар Мишалів, оборонці Куниський і Мелешко та помічники Крат і Караван. Крім них в складі „Левів" грали: на помочі Витанович, та в нападі Козій, Хринівський, Яворський, Терлецький, Бахір і Лоско.

Дружина „Крил" передчасно скапітулювала, програючи до сербської одинадцятки „Ютс" вислідом 1:2. Цим самим „Крила" відпали від дальших гор за Чашу ЗДА.

В переделімінаційних грах за Аматорську Чашу ЗДА „Крила" перемогли „Селтикс" 7:2 та закваліфікувалися до першої рунди, де зустрінуться з італійською дружиною „Марунс".

Петро Головатий

—o—

„ТРИЗУБ" — „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" 3:0 (1:0).

Філядельфія, 17 листопада. — „Чорноморська Січ" звернула на себе увагу не лиш жовто - синіми сорочками, але насправді зискала симпатії численної публики своїм чисто українським складом. Це однак тривало до часу, коли велике бажання перемоги перейшло межі завзятости і небуденної твердоти у Савицького, який був спричинником майже всіх „чорноморських" фавлів. Незалежно від цього слід признати „Ч. Січі", що вона є найкращою українською дружиною в ЗДА. У відношенні до УСК-у і „Тризуба", з їхніми мішаними складами, ця дружина займає третє місце. Маємо надії, що все таки „Чорноморська Січ" ввійде до майбутньої „Великої Дванадцятки Сходу", чого її від щирого серця бажаємо. Це не прийде легко і тому „Січі" варто подбати про підкріплення складу дружини. Ми вже бачили кращою дружину „Ч. Січі" саме в зустрічі з „Тризубом" за Чашу Луїса, в якій вона поділилася з „Тризубом" точками. Можливо, що відсутність Снилика вплинула на те, бо він вміє покерувати тактичними заграннями „Січі". У нападі „Ч. Січі" блистів одинокий Чайка, який через докладне криття сам один не міг нічого вдіяти. Найкращими в „Січі" були штопер Павлишин і воротар Голуб, який оборонив 22 гострі стріли, з яких пересічний воротар міг був пропустити принайменше пів дозена. Він допоміг разом з Павлишином вийти „Січі" з честю, хоч час - від - часу гра нагадувала забаву кота з мишею. Щоправда, траплялися проблиски у „Січі", але вони нагадували нам безплянову, хоч тверду і завзяту гру колишніх аматорів „Тризуба" в змаганнях за Чашу в Ст. Луїс.

Самих корнерів до „Січі" було в першій півгрі аж 9, коли до „Тризуба" за (цілі) змагання начислили ми тільки два. Від початку „Тризуб" загрожував воротам гостей. В 13-ій хв. суддя не признав здобутих „Тризубом" воріт. Вислід півгри устійнив В. Чижович з прецизної подачі Ферейри. В другій половині перевага „Тризуба" була ще більшою. В 70-ій хв. В. Чижович після рейду Манджіні і з його подачі закінчив бравурно воротами спільну акцію дуету. На 76-ій хв. Нога післав м'яч з правої сторони прямо на ворота сильним стрілом, який був би вже без помочі влетів у сітку, але Мунес в бігу переловив його головою і добив до воріт.

Яр. К-ний

—o—

УСК — „ДОЙЧ - УНҐАРН" 4:1 (1:0).

Ню Йорк, 17 листопада. — Дружина УСК-у, яку вважають тепер одним із найсильніших кандидатів на першуна „Великої Десятки", виступила до цих мистецьких футбольних змагань в наступному складі: Яловський, Фрайтаґ, Янґ, Картері, Меквілкен, Цап, Мулвой, Діяно, Сметгирст, Скірка і Прендеґаст. Андраде заступив контуженого Янґа в 60-ій хвилині гри. Суддя Шпіґель. Ворота для УСК-у здобули: Мулвой — 7 хв., Предерґаст — 61 хв. Прендерґаст — 64 хв., Сметгирст — 85 хв. Одинокі ворота стрілили „Дойч-Унґарн в 65-ій хвилині.

Змагання проходили під знаком переваги і значно кращої дружинової гри УСК-у. За виїмком п'ятнадцяти хвилин другої половини, коли німці кинули все до бою, щоб врятувати ще змагання при стані 1:0 для УСК-у, наша дружина надавала тон грі. Прикладна співпраця цілої дружини принесла новий успіх УСК-ові, в якому все таки вирізнаються: Сметгирст, Прендерґаст, Цап і Ядловський. В другій півгрі віднайшов себе працьовитий Скірка і теж вибивався серед доброго рівня співзмагунів. Технічно та стрілово доброий набуток Діяно грішив браком кондиції і старту. Обидва оборонці не були завжди на місці та часом робили заміщання нечистими викопами. Прихід на зміну ще не зовсім здорового Андраде вніс в оборонні лінії моменти непевности.

В теперішньому складі УСК розпоряджає дружиною, яка має всі дані посягнути по чемпіонат „Великої Десятки", якщо керівник дружини зуміє вдержати її в такій самій кондиції та зберегти на цілий сезон безпретенсійну співпрацю всіх змагунів. УСК зголосив теж свою участь в грах за Чашу ЗДА і в циклі цих змагань може теж надіятися на найкраще. **в. с.**

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 23 ЛИСТОПАДА 1963 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Чорномор. Січ 14 Відд., огод. 7:30 веч. в Січовій залі, під ч. 508 — 18th Ave. — М. Демків, пред., А. Бориченко, касир, М. П. Отрок, секр.

НЕДІЛЯ, 24 ЛИСТОПАДА 1963 р.

ПАЛМЕРТОН, Па. В-во св. о. Миколая 369 Відд. обходить Золотий Ювілей о год. 2-ій по пол. в церковній залі. З тої нагоди запрошується всіх членів Відділу та не членів, взяти численну участь. — Ів. Колтонюк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відділ, о год. 2-ій по пол. в парафіяльній залі, 305 Гудсон Евню. — В. Колданський, секр.

ТАРЗАН, ч. 5145. Тубільців переможено!

Після короткої дикої борні поліція переорганізувала свої сили і швидко послабшав спротив...

Не маючи провідника, щоб ними керував, розпачливі тубільчі революціоністи втекли в замішанні і в паніці!